

จดหมายข่าวสถาบันวิจัย

ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

Research Institute for Languages and Cultures of Asia
Mahidol University

ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓ : กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๓

Vol. 31 No. 3 : July - September 2010

วันที่ 29 กันยายน สถาบันฯ จัดงาน “อภิญญาสพายะ” เนื่องในวาระเกษียณอายุราชการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญญา บัวสรวง

ขอแสดงความยินดีต่อแก่นานาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต

ประจำปีการศึกษา 2552

2 กรกฎาคม 2553 สถาบันฯ จัดงานแสดงความยินดีแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2552 ณ ห้องประชุมเนกประสงค์

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ 1. นายนิทัศน์กร ชิวเรื่องโรจน์ 2. นางสาวสุขสิริ ต่านธวานิช 3. นางชนิษฐา ใจมโน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์

1. นางสาวสิริกัญญา วรชิน
2. นางสาวณัฐมน โรจนกุล

สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

1. นายเทอด อยู่จ้อย
2. นางสาวอุไรวรรณ รัตนพันธ์
3. นางสาวศันสนีย์ นิมสุวรรณ
4. นายไชยธีระ พันธุ์ภักดี
5. นางสาวกุลยา ไทรงาม
6. นางสาวศยามล ศรสวรรณศรี
7. นายอาร์มภ์ เอี่ยมละออ
8. นางสาวปทุมพร บุญชุม
9. นางสาวพึงใจ ตินสุลานนท์
10. นางสาวมนชญา ตุลยากร
11. นางสาวเบญจวรรณ รุ่งเรืองศุภรัตน์

สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

1. นายปรีช นวมาลา
2. นายกฤษดา ต้วงนอก
3. พระมหาวิชา กมลภา
4. นายนิคม บางจริง
5. นางชฎาพร กมลกิจไพศาล

สาขาวิชาวัฒนธรรมและการพัฒนา

1. นางสาวสุพิชญา จันทร์พรรค
2. นางสาวกัลยา ซองรัมย์
3. นางสาวสิริรัตน์ สีสมบัติ
4. นายเชาวน์มนัส ประภักดี
5. นายธีวินท์ ห้วยหงษ์ทอง
6. นายภาวดี บุญกาญจน์
7. นายดอยธิเบศร์ ดัดชนี
8. นางสาวกুমารี ลากอาภรณ์
9. นางสาวไตรตรีงษ์ พลอยม่วง
10. นายไอยเรศ บุญฤทธิ์
11. นายสำเนา เปี่ยมดนตรี
12. นายวสุชา สิริรัชดา
13. นางสาวสุมิตรา ทองเฟือก
14. นางมนทิพา ทรงพานิช
15. นางสีไพร พลอยทรัพย์
16. นางอังศมา ฤทธิ้อยู่
17. นางเขมณัฐ เชื้อชัย
18. ร้อยโทนิธิสน์ ชิตโสภณ
19. นายสมคิด จำนงค์ศรี
20. นายอนรรักษ์ ก้านจันทร์
21. นางสาววิภาวี ทิวเวศย์
22. นางสาวศิริอร เพชรภิมรัมย์

รดาบ้นฯ ในช่วงปีที่ผ่านม และช่วงปีที่กำลังจะมาถึง...

รองศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์*

ตั้งแต่ต้นปี 2553 เป็นต้นมา เป็นเวลา 9 เดือน สถาบันฯดำเนินภารกิจต่างๆ ด้วยสำนึกรับผิดชอบที่มีต่อสังคม ทั้งในด้านวิชาการและการบริการวิชาการแก่สังคม ภายใต้แนวนโยบาย ที่จะเป็นผู้นำในการวิจัยด้านภาษา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ บริการวิชาการสู่สังคมระดับชาติและนานาชาติ ส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนางานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมบนฐานความรู้ และเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สถาบันฯเป็นองค์กรแห่งความสุข

เรายังคงจัดการเรียนการสอนใน 4 หลักสูตรทั้งในระดับปริญญาเอกและปริญญาโท โดยจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2552 มีทั้งสิ้น 43 คน อาจารย์และนักวิจัยคร่ำครึ่งทำวิจัยกันหลายโครงการ รวมทั้งช่วยกันเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่างๆ อาทิ ส่งบทความวิชาการตีพิมพ์ในวารสารภาษาและวัฒนธรรม วารสาร Mon-Khmer Studies และวารสารอื่นๆ เสนอในการประชุมวิชาการที่สถาบันฯ จัดและร่วมจัด เป็นต้น มีการจัดการอบรมทางด้านภาษาและวัฒนธรรม จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกรักในวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้คนในสังคมผ่านกิจกรรมค่ายวัฒนธรรม การเรียนรู้ดนตรีไทย กิจกรรมร้องรำทำเพลงที่เรือนไทย และอื่นๆ อีกมากมาย ผลงานของพวกเขาเป็นที่ยอมรับ ได้รับการอ้างอิง ได้รับการสนับสนุน และได้รับรางวัล

การดำเนินงานทั้งหลายเป็นไปได้ด้วยดีด้วยการทำงานอย่างแข็งขันของบุคลากรสายงานบริหารเพื่อสนับสนุนงานวิชาการทุกคน เมื่อต้นปีเราได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายของสถาบันฯในอันที่จะเป็น “สถาบันวิจัยและพัฒนาความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ เพื่อเสริมสร้างปัญญาของเอเชีย” ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ และเมื่อมีแผนระดับสถาบันฯ แล้ว จึงมีแผนระดับงาน และระดับคนตามมา ในช่วงเวลาที่ผ่านม สถาบันฯจัดกิจกรรมเสริมศักยภาพการทำงานในด้านต่างๆ เสริมความเข้าใจในค่านิยมร่วมของมหาวิทยาลัยให้กับนักศึกษาและบุคลากร มีการปรับโครงสร้างเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานตามระบบใหม่ของมหาวิทยาลัย ขยับขยายเรื่องอัตราตำแหน่ง มีการประเมินแผนเพื่อการปรับปรุง มีการดูแลซ่อมแซมอาคารสถาบันฯและเรือนไทย และอื่นๆอีกหลายเรื่อง ทั้งหลายทั้งปวงเพื่อให้สถาบันฯมีความพร้อมที่จะเดินหน้าปฏิบัติภารกิจในความรับผิดชอบได้อย่างเต็มศักยภาพ

สำหรับงานข้างหน้า เราได้ร่วมกันวางแผนไว้อ่อนช้งแน่น เนื่องจากในปีหน้า วันที่ 29 กรกฎาคม 2554 จะเป็นวันครบรอบการสถาปนาสถาบันฯ 30 ปี สถาบันฯ จึงคิดงานเพื่อเฉลิมฉลองวาระนี้หลากหลายรูปแบบ โดยหนึ่งในงานสำคัญเพื่อร่วมเฉลิมฉลองคือการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ Thai Studies ซึ่งจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 26-28 กรกฎาคม 2554

กิจกรรมสำคัญที่สถาบันฯกำลังจะจัดในเดือนธันวาคมปีนี้ คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ไทยลือสามแผ่นดิน” เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเสนอเรื่องราวความเป็นมา วิถีชีวิต ความคิดความเชื่อผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ การปรับตัว ฯลฯ ของชาวไทยลือในแผ่นดินไทยที่ อ.เชียงของ ในแผ่นดินลาวที่บ้านปุง บ้านหลวงน้ำทา และในแผ่นดินจีนที่สิบสองปันนา ระหว่างวันที่ 29 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2554 เชิญชวนผู้สนใจไปท่องเที่ยวด้วยกัน

*ผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

ว่าด้วยเรื่อง “นม” ที่เกาหลีใต้

สุภาพร คชรัตน์*

หากใครได้มีโอกาสไปเยือนประเทศเกาหลี คงจะสังเกตว่า สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญๆ หลายแห่ง ต่างประดับประดาด้วยรูปปั้นหมี และตุ๊กตาหมี หรือถ้ายังจำซีรีส์เกาหลียอดนิยมที่เข้ามาฉายในเมืองไทยเมื่อหลายปีก่อนอย่าง “เจ้าหญิงวุ่นวายกับเจ้าชายเย็นชา” ได้ จะเห็นว่าหลายๆฉากของละครจะใช้เจ้าตุ๊กตาหมีน่ารักน่าเอ็นดู ในเครื่องแต่งกายต่างๆหลากอิริยาบถ ทำท่าทางเลียนแบบตัวละครในเรื่อง

“หมี” ถือได้ว่าเป็นสัตว์ประจำชาติของเกาหลี มีความเชื่อกันว่าบรรพบุรุษของชาวเกาหลีนั้นถือกำเนิดจากหมี ตามตำนานดังนี้

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ยังมีเทพเจ้าผู้ปกครองสวรรค์นามว่าพระเจ้าฮวานอิน ทรงมีพระโอรสนามว่า ฮวานอุง ซึ่งมีพระประสงค์จะเสด็จลงมาเที่ยวเล่นยังโลกมนุษย์ และได้นำไพร่พลจำนวนหนึ่งมาด้วย

ณ โลกมนุษย์นั้น ยังมีเสือและหมีอยู่คู่หนึ่ง มีความปรารถนาจะได้เป็นมนุษย์ จึงได้ไปเข้าเฝ้าพระเจ้าฮวานอุง เพื่อขอให้ช่วยให้พวกตน

ได้เป็นมนุษย์ พระเจ้าฮวานอุงได้รับทราบความปรารถนาของทั้งสอง จึงได้รับสั่งว่าจะช่วย แต่สัตว์ทั้งสองตัวจะต้องบำเพ็ญภาวนาในถ้ำเป็นเวลา 100 วัน และกินแต่ผักโขมกับกระเทียมเท่านั้น หากทำได้สำเร็จ จะช่วยให้ความปรารถนาของทั้งคู่เป็นจริง

สัตว์ทั้งสองตัวต่างตั้งใจเป็นอย่างยิ่ง รีบเข้าไปบำเพ็ญศีลในถ้ำ เมื่อเวลาผ่านไปได้ 3 วัน ฝ่ายเจ้าเสือทนไม่ไหวจึงลี้ภัยความตั้งใจไป ขณะที่เจ้าหมีอดทนและสามารถอยู่ได้ครบตามกำหนด และได้กลายร่างเป็นหญิงสาวผู้เลอโฉม นามว่า “อุง-นยอ” ต่อมาอุง-นยอ อยากมีบุตร แต่ไม่มีคู่ จึงได้ไปอ่อนวอนต่อพระเจ้าฮวานอุง พระองค์จึงเกิดความสงสารประกอบกับเห็นว่าอุง-นยอ เป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม จึงแปลงร่างเป็นมนุษย์ และแต่งงานกับอุง-นยอเสียเอง ต่อมา อุง-นยอได้ให้กำเนิดบุตรชายชื่อ “ทันกุนวันกอม” ซึ่งทันกุนวันกอมได้เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรโคโซซอนขึ้นบนคาบสมุทรเกาหลีในเวลาต่อมา อาณาจักรนี้ถือเป็นอาณาจักรเริ่มแรกของชาวเกาหลี ดังนั้น ชาวเกาหลีจึงเชื่อกันว่า ชาวเกาหลีถือกำเนิดมาจากหมีนั่นเอง

และเพื่อเป็นการรำลึกถึงบรรพบุรุษของตน จึงได้มีการจัดสร้างอนุสาวรีย์หมีขึ้นที่อุทยานแห่งชาติโซรักซาน (Seoraksan National Park) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่สวยงามจนได้รับการขนานนามว่าเป็น “สวิตเซอร์แลนด์เกาหลี” ซึ่งนักท่องเที่ยวทั้งชาวเกาหลีและชาวต่างชาติที่มาเยือนโซรักซาน ต่างอดไม่ได้ที่จะต้องมาถ่ายภาพคู่กับอนุสาวรีย์หมีตรงทางเข้าอุทยานกันทุกคน

นอกจากอนุสาวรีย์หมีแล้ว ในเกาหลียังมีพิพิธภัณฑ์ตุ๊กตาหมี ซึ่งถือเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว อยู่ถึง 4 แห่งด้วยกันคือ

รูปปั้นอนุสาวรีย์หมีที่หน้าทางเข้าอุทยานแห่งชาติโซรักซาน

ด้านหน้าพิพิธภัณฑ์

การจัดแสดงกลางแจ้ง

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

Jeju Teddy Bear Museum

พิพิธภัณฑ์หมีที่เกาะเชจู เปิดทำการครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2544 แบ่งเป็นส่วนของแกลอรี 2 แกลอรี ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และร้านอาหาร พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ตั้งอยู่ริมชายหาดชุงมุน ได้รับการยกย่องว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงตุ๊กตาหมีในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก และยังเป็นพิพิธภัณฑ์ตุ๊กตาหมีที่ใหญ่ที่สุดในโลกอีกด้วย

ด้านหน้าตึก N Seoul Tower

Teddy Bear ตัวใหญ่ในห้องจัดแสดง

Teddy Bear ขุนนางในราชสำนักเกาหลี

Namsan Teddy Bear Museum N Seoul Tower

พิพิธภัณฑ์ตุ๊กตาหมีที่ตึก เอ็น โซลทาวเวอร์ เมืองนัมซาน (Namsan) นี้ เป็นอีกหนึ่งพิพิธภัณฑ์ที่น่าสนใจ จัดแสดงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเกาหลี ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ผ่านตัวละครอย่าง “ตุ๊กตาหมี” ได้อย่างน่ารักน่าเอ็นดู พิพิธภัณฑ์แห่งนี้นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอีกหนึ่งแห่งที่สาวกตุ๊กตาหมีไม่ควรพลาด

"The Mona Lisa" teddy bear

"The Last Supper" teddy bears

หมี “สโนไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด”

Teddy Bear Farm

ฟาร์มหมีแห่งนี้ ตั้งอยู่ที่เมืองซอกโช (Sokcho) เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่ออีกหนึ่งแห่งของประเทศเกาหลี จัดแสดงตุ๊กตาหมีในอิริยาบถต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น หมีปีนเขา เล่นสกี เล่นกอล์ฟ เล่นเรือ หรือหมีชาวประมง เป็นต้น นอกจากส่วนของแกลอรีแล้ว ทางฟาร์มยังจัดให้มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกเกี่ยวกับตุ๊กตาหมีอีกด้วย

Paju Heyri Teddy Bear Art Gallery

แกลอรีแห่งนี้ ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านศิลปะ Heyri Art Village ที่เมือง ปาจู (Paju) การจัดแสดงศิลปะเกี่ยวกับตุ๊กตาหมีที่เด่นๆ ได้แก่ การจัดแสดงตุ๊กตาหมีเลียนแบบงานศิลปะของศิลปินชื่อดังของโลก อาทิ หมีโมนาลิซ่า การจำลองฉาก The last Supper จากภาพวาดของลีโอนาร์โด ดา วินชี ด้วยตุ๊กตาหมี เป็นต้น

เห็นอย่างนี้แล้ว นึกถึงช้างที่เมืองไทย ที่แม้จะได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ประจำชาติของเรา แต่กลับไม่ได้รับความสนใจจากคนในชาติเท่าที่ควร

ขอขอบคุณภาพประกอบบางส่วนจาก

<http://www.lifeinkorea.com>

<http://www.teddybearmuseum.co.kr>

<http://www.travbuddy.com>

<http://www.visitkorea.or.kr>

ภาพเป็นข่าว

7 กรกฎาคม 2553

สถาบันฯ จัดเสวนา เรื่อง “มองชีวิตและสังคมการตะผ่านประสบการณ์ทูตไทย” โดย คุณจิระศักดิ์ ฐเนศน์นัท อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย ณ ห้องณัฐ ภมรประวีติ

8 กรกฎาคม 2553

สถาบันฯ จัดพิธีไหว้ครู ประจำปีการศึกษา 2553 ณ ห้องประชุมอนุเมกประสงค์

28 กรกฎาคม 2553

สถาบันฯ จัดการประกวดเพลงกล่อมลูก 4 ภาค ณ ห้องประชุมอนุเมกประสงค์

29 กรกฎาคม 2553

สถาบันฯ จัดงานครบรอบ 29 ปี วันคล้ายวันสถาปนา

11 สิงหาคม 2553

สถาบันฯ จัดงานถวายพระพร เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม ทหาราชินี ณ ลานโถง

23 – 24 สิงหาคม 2553

สถาบันฯ จัดการอบรมเรื่อง “สัทศาสตร์ปฏิบัติเพื่อการออกเสียงที่ดียิ่งกว่า” รุ่นที่ 19 โดย รศ. ดร.อมร แสงมณี ณ ห้อง 316

26 สิงหาคม 2553

สถาบันจัดการเสวนาวิชาการ เรื่อง “กลุ่มชาติพันธุ์ ไนวรรณคดีไทย” โดย รศ. ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ ณ ห้องณัฐ ภมรประวีติ

* รวบรวมโดยนางสาวศิติกา จันทร์โชติพัฒนา นักประชาสัมพันธ์ ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

7 กันยายน 2553

สถาบันฯ จัดการอบรม “ทำนองเสนาะ สุนทรียะแห่งวรรณคดีไทย” ณ ห้องปฏิบัติการดนตรี

10 กันยายน 2553

มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรม Mahidol Core Values ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

15 กันยายน 2553

สถาบันฯ จัดการบรรยายเรื่อง “มิติของการแปรวรรณกรรมจินตนาการ” โดย รศ. ดร. ชัยวัฒน์ คุประตกุล หรือ “ชัยคุปต์” ณ ห้องณัฐ ภมรประวัติ

17 กันยายน 2553

สถาบันฯ จัดกิจกรรมซ้อมหนีไฟ

24 กันยายน 2553

ผู้บริหารและบุคลากรสถาบันฯ ไปร่วมวางพวงมาลา เนื่องในวันมหิดล ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

27 กันยายน 2553

ศูนย์การศึกษา สถาบันวิจัยภาษาฯ ม.มหิดล ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตอินเดียประจำประเทศไทย จัดสัมมนาแนวคิดและภูมิปัญญาของอินเดีย ครั้งที่ 3 “อายุเวช: มรดกโบราณในยุคโลกาภิวัตน์” โดย Dr. Indulal Unniappa และ นายชาติรี เจตนธรรมจักร ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์

28 กันยายน 2553

สถาบันฯ จัดการบรรยายเรื่อง “ออกแบบพิพิธภัณฑน์ ออกแบบชีวิตที่สร้างได้” โดย คุณนิธิ สถาปิตานนท์ ณ ห้องณัฐ ภมรประวัติ

คนพูดภาษามอญ ที่สุพรรณบุรีเล็กน้อยเต็มที

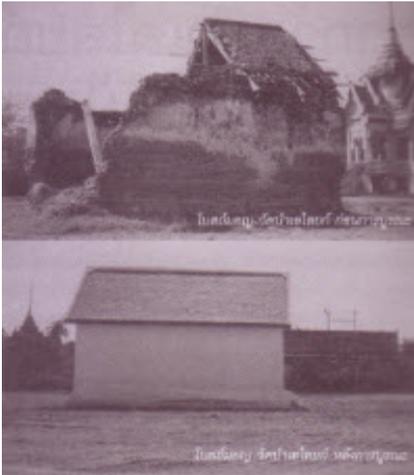
ณรงค์ อาจสมิติ*

คนมอญหากจะว่าไปแล้วสามารถพบได้ในหลายจังหวัด แต่จะมีใครรู้บ้างว่าที่จังหวัดสุพรรณบุรีก็มีคนมอญตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ ข้อมูลจากโครงการวิจัยชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้ทราบว่าชุมชนทุ่งเขินและพื้นที่ใกล้เคียงของตำบลทุ่งคอกและตำบลบ่อสุพรรณบางส่วนในเขตอำเภอสองพี่น้อง จัดได้ว่าเป็นชุมชนมอญกลุ่มสุดท้ายในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ยังคงพอมีผู้คนพูดภาษามอญอยู่ แม้วัฒนธรรมกระแสหลักจะกลืนให้ชาวมอญหันมาใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสารแล้วก็ตาม แต่ด้วยความมุ่งมั่นและความตั้งใจของผู้คนกลุ่มหนึ่งโดยมีท่านเจ้าอาวาสวัดทุ่งเขินให้การสนับสนุน จึงยังคงมีชาวบ้านที่สืบสานการใช้ภาษามอญอยู่ พระครูขันตยานุสิฐ** เจ้าอาวาสวัดทุ่งเขิน เล่าให้ฟังว่า

พระครูขันตยานุสิฐ

“แต่เดิมชาวมอญตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในเขตอำเภอเมืองและเขตอำเภอสองพี่น้องในหลายตำบล แต่หลังๆ ได้แต่งงานคนกลุ่มอื่นจนถูกกลืนไปหมด ไม่หลงเหลือให้เห็นว่าใครจะพูดภาษามอญได้ ส่วนคนเฒ่าคนแก่ก็ล้มหายตายจากไปหมด เด็กรุ่นหลังก็ไม่ได้สืบต่อ คงเหลือเพียงกลุ่มบริเวณบ้านทุ่งเขินและหมู่บ้านรอบข้างไม่กี่แห่งที่ผู้คนอพยพไปปักหลักทำมาหากินที่อื่น ที่บ้านหนองลิง หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อสุพรรณบ้าง บ้านโพรงมะเดื่อ ตำบลศรีสำราญบ้าง บ้านทุ่งเจริญบ้าง บ้านหนองวัลย์เปรียง ตำบลทุ่งคอกบ้าง ซึ่งพอจะมีผู้คนที่สามารถพูดภาษามอญได้ ราว 40-50 หลังคาเรือน”

ที่มาของภาพ: สำเนาภาพถ่ายจากวารสารเสียดรามัญ ฉบับพิเศษ มีนาคม 2551

หากสืบสาวราวเรื่องก็พอจะทราบได้ว่า แต่เดิมพื้นที่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีคนมอญอาศัยอยู่หลายอำเภอ ดังจะสังเกตได้จากโบสถ์มอญในวัดป่าเลไลยก์เขตอำเภอเมืองก็เป็นหลักฐานแสดงได้ว่ามีคนมอญเคยอาศัยอยู่ที่พื้นที่นั้น หากแต่ปัจจุบันหากคนที่ใช้ภาษามอญเพื่อการสื่อสารในเขตอำเภอเมืองไม่ได้แล้ว นอกจากนี้จากบทสัมภาษณ์ครูแจ่ม คล้ายสีทอง ศิลปินแห่งชาติ โดยองค์ บรรจุน (รายละเอียดหาอ่านได้ในวารสารเสียดรามัญ ฉบับพิเศษ มีนาคม 2551 หน้า 3) ยังบอกกล่าวให้ทราบถึงพื้นที่ตำบลบางตาเถรและตำบลบ้านกุ่มของอำเภอสองพี่น้องก็มีคนมอญตั้งบ้านเรือน หากแต่เพียงผู้คนในละแวกนั้นมีการผสมผสานกับผู้คนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นจนไม่สามารถดำรงเอกลักษณ์อยู่ได้อย่างโดดเด่นเดียว เสาหงส์ที่เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นวัดมอญก็สูญหายไปนานแล้ว ภาษามอญก็เช่นเดียวกันไม่สามารถพบได้ในพื้นที่ดังกล่าว (ข้อมูลการสำรวจจากโครงการวิจัยชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ 2553)

ความพยายามในการสืบทอดภาษามอญของชุมชนทุ่งเขินและพื้นที่ใกล้เคียงนั้นเป็นความพยายามของชาวบ้านกลุ่มหนึ่งที่มุ่งหวังอยากให้มีการสืบต่อภาษามอญสู่คนรุ่นหลัง ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าคิดอย่างไรก็ทำไปตามประสาเท่าที่แรงจะมี ขาดซึ่งความช่วยเหลือจากภาคส่วนอื่นๆ ดังจะเห็นได้จากการกระทำเพียงเชิญปราชญ์ชุมชนร่วมกับโรงเรียนในท้องถิ่นสอนภาษามอญให้แก่เด็กที่สนใจ โดยจับกลุ่มกันสอนหลังเลิกเรียน ซึ่งนับวันเด็กนักเรียนจะลดน้อยลงไปเรื่อยๆ ในระดับครอบครัว หลายครอบครัวที่ยังมีผู้เฒ่าผู้แก่อยู่ การใช้วิธีการสอนลูกหลานชาวมอญผ่านการปฏิบัติก็เป็นวิธีที่นิยมใช้กันอยู่ โดยการพูดภาษามอญใช้ให้ลูกหลานไปหยิบสิ่งนั้นสิ่งนี้ จนเด็กเล็กๆ สามารถพูดภาษามอญได้ตอบตายเป็นได้ แต่ก็จะมีเพียงบางครอบครัวเท่านั้น

* อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

** สัมภาษณ์พระครูขันตยานุสิฐ เจ้าอาวาสวัดทุ่งเขิน ตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2552

ซึ่งก็ไม่ว่าเมื่อเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียนเด็กจะยังคงพูดภาษามอญกับตายายอยู่อีกหรือไม่

ความพยายามต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นจากความตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนการใช้ภาษาของผู้คน และก็เป็นแค่เพียงความพยายามของคนเพียงกลุ่มเล็กๆ ไม่กี่คน ใครเลยจะรู้ว่าความพยายามเหล่านี้จะตัดทอนกระแสเปลี่ยนแปลงไปได้นานเพียงใด หรือจะเป็นได้เพียงแค่ความทรงจำของคนว่าครั้งหนึ่งชุมชนมอญและพื้นที่ใกล้เคียงแห่งนี้เคยได้ชื่อว่าเป็นชุมชนชาวมอญเช่นเดียวกับชุมชนชาวมอญในพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่หลงเหลือวัฒนธรรม ภาษา และประเพณีของชาวมอญอีกต่อไปแล้ว

เอกสารอ้างอิง

โครงการวิจัยชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์. 2553. เอกสารอัดสำเนา. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.

องค์ บรรณานุกรม. 2551. มอญเมืองสุพรรณ. วารสารเสียงรามัญ ฉบับพิเศษ มีนาคม 2551. หน้า 3.

ขอแสดงความยินดีกับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี

ในโอกาสที่ได้รับรางวัล

“อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาดีเด่น”

ประจำปีการศึกษา 2552

จากสมคมศิษย์เก่าบัณฑิตวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

และ

ดร. มยุรี ถาวรพัฒน์

ตำแหน่งนักวิจัย

ในโอกาสที่ได้รับรางวัลผู้นำเสนอผลงานวิจัยดีเด่น

เรื่อง **“การฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มที่ภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต”**

ในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ครั้งที่ 1

ระหว่างวันที่ 19-20 สิงหาคม 2553

ข้าวสารขาวหอมข้าวบานลั

นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์*

บาหลิ (Bali) เป็นเกาะอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย ชาวบาหลินับถือศาสนาฮินดูแตกต่างจากพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศอินโดนีเซียที่นับถือศาสนาอิสลาม บรรพบุรุษของชาวบาหลิคือชาวกลิงคะ ผู้อพยพมาจากรัฐโอริสสา (หรือแคว้นกลิงคะในอดีต) ของประเทศอินเดีย ภายหลังจากสงครามระหว่างแคว้นกลิงคะกับพระเจ้าอโศก

ชาวบาหลิที่ประเทศอินโดนีเซียบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก มีการทำเกษตร ปลูกข้าวเป็นพืชสำคัญ มีการปรับตบแต่งพื้นที่ตามภูเขาให้เป็นขั้นบันไดเพื่อทำนาข้าว

ข้าวสารของชาวบาหลิ นอกจากใช้บริโภคเป็นอาหารแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับพระเจ้าของชาวบาหลิอีกด้วย เมื่อมีงานสำคัญ ชาวบาหลิจะไหว้พระเพื่อความเป็นสิริมงคล หลังจากนั้น จะนำเม็ดข้าวสารที่แช่น้ำนํ้ามนต์มาประดับที่ร่างกาย โดยเฉพาะที่หน้าผาก (บริเวณเหนือระหว่างคิ้ว) ที่ได้คอค (บริเวณใกล้ทรงอก) หรือ ที่ขมับทั้งสองข้าง ขอให้พระช่วยคุ้มครองให้การทำงานราบรื่นคลาดแคล้วจากอุปสรรคทั้งปวง การนำข้าวสารมาติดที่ร่างกายเพื่อความเป็นสิริมงคลที่ว่านี้พบเฉพาะชาวบาหลิที่นับถือศาสนาฮินดูที่ประเทศอินโดนีเซีย ไม่พบในกลุ่มชาวฮินดูที่ประเทศอินเดีย และไม่พบในชาวบาหลิที่นับถือศาสนาอื่น เช่น ชาวบาหลิที่นับถือศาสนาคริสต์ ทำให้ชาวบาหลิมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากชาวฮินดูทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่เหมือนชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดูซึ่งมิได้มีวัฒนธรรมนำข้าวสารมาติดร่างกายเช่นนี้

ชาวบาหลิที่นับถือศาสนาฮินดู ติดข้าวสารที่หน้าผากเมื่อไปร่วมงานสำคัญ

สตรีชาวบาหลิติดข้าวสารที่หน้าผากและที่ได้คอคขณะไปร่วมงานสำคัญเพื่อสื่อความหมายว่าขอให้งานประสบความสำเร็จ

พนักงานสตรีชาวบาหลิติดข้าวสารที่หน้าผาก ขอให้พระคุ้มครองให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จ

* อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

จึงเห็นได้ว่าพรมแดนทางวัฒนธรรม เช่นความเชื่อร่วมกันในทางศาสนาแม้จะแผ่ไปไกล มีผู้คนใช้วัฒนธรรมร่วมกัน แต่ในพรมแดนนั้นก็ยังมีเส้นแบ่งระหว่างวัฒนธรรมของคน ดังเช่นการนำข้าวสารมาติดที่ร่างกายเพื่อความเป็นสิริมงคลของชาวบาหลินับถือศาสนาฮินดูที่ประเทศอินโดนีเซีย

สถาบันวิจัยภาษาฯ พาคุณเที่ยว “สิบสองปันนา”

29 มกราคม – 1 กุมภาพันธ์ 2554

ท่านจะได้สัมผัสกับความงดงามของวัฒนธรรมและธรรมชาติกับทัวร์วัฒนธรรม

“ไทลื้อ ๓ แคว้นดิน”

ตามรอยวัฒนธรรมและสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวไทลื้อ ๓ เชียง ๓ ประเทศ
ไทย (เชียงราย) ลาว (เชียงทอง) จีน (เชียงรุ่ง)

นำทัวร์โดยวิทยากรคุณภาพที่มากด้วยข้อมูลเชิงลึก ซึ่งคุณจะไม่สามารถหาได้จากทัวร์อื่นๆ

หากท่านเป็นผู้ที่มีใจรักในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และพร้อมจะตีความกับบรรยากาศธรรมชาติที่ไม่เหมือนใคร ..

อย่าลังเลใจที่จะเดินทางไปกับเรา !!!

สอบถามข้อมูลได้ที่: คุณอำไพ หนูเล็ก 02-800 2341 หรือ คุณอนุรักษ์ ก้านจันทร์ 084-439 4164

เปิดรอมักทาย

สวัสดีครับผู้อ่านทุกท่าน จดหมายข่าวฉบับนี้มีเรื่องราวข่าวสารที่น่าสนใจและน่ายินดีมาฝากผู้อ่านหลายเรื่องเช่นเคยครับ ต้องขอเรียนว่าจดหมายข่าวฉบับนี้มีความพิเศษครับ เพราะเป็นจดหมายข่าวฉบับประจำไตรมาสที่ 3 ของปีซึ่งมีวันคล้ายวันสถาปนาสถาบันฯ คือวันที่ 29 กรกฎาคมรวมอยู่ด้วย จดหมายข่าวสถาบันฯ จึงได้เรียนเชิญและได้รับเกียรติจากรองศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นผู้เขียนบอกเล่าถึงงานของสถาบันฯ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาและในอีก 1 ปีข้างหน้าที่กำลังจะมาถึง แน่แน่นอนว่าความพิเศษที่กล่าวถึงนี้ก็คือการเตรียมงานเพื่อเฉลิมฉลองวาระที่จะครบรอบ 30 ปีแห่งการสถาปนาสถาบันฯ เป็นสำคัญ นอกจากนี้จดหมายข่าวสถาบันฯ ขอแสดงความยินดีกับผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี ในโอกาสที่ได้รับรางวัล “อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาดีเด่น” ประจำปีการศึกษา 2552 และ ดร.มยุรีถาวรพัฒน์ ในโอกาสที่ได้รับรางวัลผู้นำเสนอผลงานวิจัยดีเด่น ในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และขอแสดงความยินดีกับคณาจารย์และมหาบัณฑิตของสถาบันฯ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2552 สำหรับรายละเอียดที่น่าสนใจไม่ว่าจะเป็นคอลัมน์ภาพเป็นข่าวหรือสาระบันเทิงจากบทความต่างๆ ขอเชิญทุกท่านเปิดอ่านตามอัธยาศัย แล้วพบกันใหม่ครับ

บรรณาธิการ

เจ้าของ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์ 0-2800-2308-14
โทรสาร 0-2800-2332
E-mail: lcsuttalak@mahidol.ac.th
Web page: <http://www.lc.mahidol.ac.th>

ที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการสถาบันฯ
รองผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กร

บรรณาธิการ

นายสุทธิลักษณ์ สูงห้างหว้า

กองบรรณาธิการ

งานผลิต และเผยแพร่ผลงานวิชาการ

ประสานงาน

นางสาวอำไพ หนูเล็ก

ศิลปกรรม

นางสาวกานดา ยากี้

ภาพ

งานเทคโนโลยีการศึกษาและประชาสัมพันธ์

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา
9/1205 หมู่ 1 ถนนสะแกงาม แขวงสามตำ
เขตบางขุนเทียน กทม. 10150
โทรศัพท์ 0-2462-0303

ไม่ถึงผู้รับโปรดสงคืน

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล นครปฐม 73170

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาต 11/2543
ปทจ.ศาลายา

ผู้สนใจ ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย จาก “จดหมายข่าว”
ติดต่อ **คุณอำไพ หนูเล็ก** งานผลิต เผยแพร่ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม